

SNG NOVA GORICA - V novo sezono s predstavo Zakaj ptiči pojejo

Pridušeni kriki

NOVA GORICA - Slovensko narodno gledališče iz Nove Gorice je v novo ustvarjalno sezono stopilo s krstno izvedbo dela Nebojše Popa-Tasića *Zakaj ptiči pojejo*. Po odprtju sezone v ljubljanski Drami s komedijo Carla Goldonija *Zaljubljenca*, je goriška že druga predstava v tednu dni, v kateri ima knjižna slovenščina svoje prvobitno mesto brez mrcvarjenja ali prevodov v slengovstvo prestolnice. To je treba poudariti in v isti sapi dodati, da ne gre za samoumevnost, marveč že za dosežek. Ponočno ovrednotenje osnovnega kohezijskega elementa skupnega slovenskega kulturnega prostora ni od muh. In še nekaj. Novogoriška predstava v režiji Yulie Roschine in dramaturški obdelavi Ane Kržišnik Blažica ter avtorja samega v popolnosti sledi pisni predlogi, torej tekstu, ki sem ga prebral dan pred uprizoritvijo. Tudi to je v času močnega vihranja s škarjami po besedilu, režiserjevih oziroma režiserkinih redukcijah, priredbah, pripisih in odpisih vse prej kot zanemarljiv element.

Zakaj ptiči pojejo naj bi bila žalostna komedija in ta pojasnitev je močno povedno opredeljujoča. Žalost in smeh sta dva, sicer nasprotujoča si pola življenja, a življenje je mešanica obojega. Žalost in smeh sodita v tako imenovano normalnost, sama po sebi nista v ničemer ekstra, sta dopolnilo naših dnevov in noči, obema smo se privadili in z njima soživimo. Uprizoritev je prav to: tematizacija normalnosti in prikazovanje dvodnevnege izseka iz življenja povsem navadnih ljudi. Že to je presenetljivo, kajti v estetskoetični poduk so nam z odra večinoma ponujeni ekstremni ro-

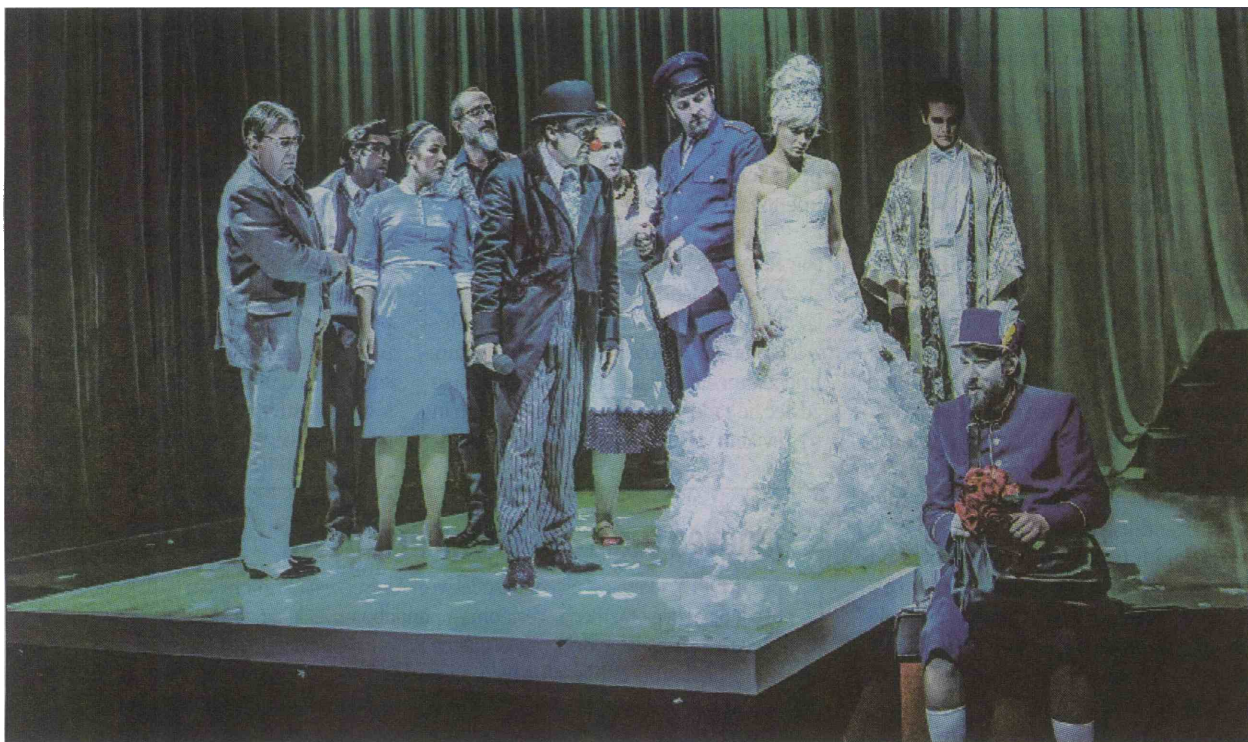
bovi in izpostavljene lege. Tu, v *Zakaj ptiči pojejo*, pa nič takega. Grivar je siten upokojenec, Klokotec policist, njegova žena je noseča in čaka otroka, Vlasta je medicinska sestra, Jež igralec in tako dalje. Nastopajoče osebe so sosedje v stanovanjskem bloku in živijo svoje življenje brez rezkih osti. Režiserka Roschina uprizoritev vodi na tej ravni skorajda z dolgočasno, vse je natančno predvideno in predvidljivo (tudi dobro izdelani kostumi Vasilije Fišer že na prvi pogled povedo, kaj kdo je), v ničemer osupljuje. Ampak v tem grmu tiči zajec. Svoj napor režiserka nadgrajuje z ostrim poudarkom krikov, zadušenih krikov, ki so v človeku. Upokojenec Grivar, ki ga Jože Hrovat igra z velikim smislom za mero, kajti sam lik se kar ponuja, da bi zdrsnil v burkaštvo, česar mu igralec ne dovoli, nasprotno, oblikuje ga z vsemi odtenki sitnega vohljača, ki pa ohranja videz dostojanstvenega priletnega gospoda – upokojenec Grivar raziskuje, kdo vznemirja sosesčino s svojimi kiki. Kriki mu parajo ušesa in živce. Išče krivca. Vsi sosedje zanikajo, da bi kričali. Ampak kriki so. Otipljivi. Slišni. Lebdijo v zraku. Ti kriki so v ljudeh samih, skriti v lupino normalnosti, potuhnjeni v prsih in duševnosti človeka. Medicinska sestra Vlasta (Marjuta Slamčič) in absolvent medicine Galeb (Vito Weis) se gresta perverzno erotične igre psihološkega sadomazo priokusa; Polojnik, uglajen gospod, ki diši po aristokratu (Matija Rupel), kupi nekdanje poštarjevo (Miha Nemeč) dekle; Ščinkavec (Blaž Valič) je preprodajalec, trgovec z rabljenimi ljudmi in živalmi; Jež (Žiga Saksida) je igralec, ki duši v se-

bi svoje izpovedne krike in neuspehe; policist Klokotec (Gorazd Jakomini) svoj krik zaradi odpusta iz službe krije za nahodno kihanje; njegova žena (Ana Facchini) pestuje še nerojenega otroka; povožena peška (Arna Hadžialjevič) je povožena zato, ker se zaradi nesrečno končane ljubezni vrže pod tovornjak. Vsak nosi v sebi svoj krik. Krik obupa, bolečine, trpljenja. Uprizoritev skozi tekočo, v nadrealistično poetično smer naravnano govornico pripoveduje o teh zunanjih videzih in notranjih resnicah. Zato smo ljudje normalni. Vklenjeni v svoje misli, čustva, frustracije, travme, veselja – kričimo, da bi se rešili teže življenjskih udarcev in se osvobodili. Kričimo v sebi. Ptiči pa pojejo, ker so svobodni.

Otvoritvena predstava Slovenskega narodnega gledališča iz Nove Gorice je s svojo vizualno estetsko podobo kultivirana celota, v kateri se opazno in prepričljivo uveljavljajo posamezni liki, ki jih nastopajoči opremljajo z lastno vizijo pridušenih krikov.

Marij Čuk

Vklenjeni v svoje misli, čustva, frustracije, travme, veselja – kričimo, da bi se rešili teže življenjskih udarcev in se osvobodili. Kričimo v sebi. Ptiči pa pojejo, ker so svobodni.

Ansambel SNG Nova Gorica v predstavi Zakaj ptiči pojejo